

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені М.П. ДРАГОМАНОВА
ГО «УКРАЇНЬСЬКА АСОЦІАЦІЯ ПЕДАГОГІВ І ПСИХОЛОГІВ ПОЧАТКОВОЇ,
ДОШКІЛЬНОЇ ТА ПОЗАШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ»

**«ДОШКІЛЬНА ОСВІТА В ЕПОХУ ПОСТМОДЕРНІЗМУ:
ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ДОСВІД, ІННОВАЦІЙНІ ПРАКТИКИ»**

ЗБІРНИК ТЕЗ
УЧАСНИКІВ МІЖНАРОДНОГО ONLINE-МАРАФОНУ
27 – 29 вересня 2022 року

Київ
2022

УДК 373.2:7.038.6]:001.895(4)

ДОШКІЛЬНА ОСВІТА В ЕПОХУ ПОСТМОДЕРНІЗМУ: ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ДОСВІД, ІННОВАЦІЙНІ ПРАКТИКИ: Збірник тез Міжнародного online-марафону вітчизняних і зарубіжних дослідників, науковців, освітян, здобувачів вищої освіти та наукових ступенів, педагогів-практиків (27-29 вересня 2022 року, м. Київ, Україна). Київ: Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова, 2022. 208 с.

Видання містить матеріали, що покладені в основу доповідей, повідомлень, аналітичних оглядів вітчизняних і зарубіжних дослідників, представників наукових шкіл, здобувачів вищої освіти та наукових ступенів, освітян, педагогів-практиків та усіх інших, зацікавлених у висвітленій проблематиці під час роботи Міжнародного online-марафону «Дошкільна освіта в епоху постмодернізму: європейський досвід, інноваційні практики», який відбувся 27-29 вересня 2022 року на честь відзначення Всесвітнього дня дошкілля.

Матеріали Збірника можуть бути корисними науково-педагогічним працівникам, здобувачам вищої освіти та наукових ступенів, які здійснюють дослідження в межах відповідних напрямів, педагогам-практикам закладів дошкільної освіти та усім тим, хто цікавиться європейським досвідом та інноваційними практиками в зарубіжних країнах.

Редакційна колегія:

Цветкова Г.Г., доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри педагогіки і психології дошкільної освіти НПУ імені М.П. Драгоманова (голова)

Шулигіна Раїса Андріївна, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки і психології дошкільної освіти Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова

Довбня Софія Олегівна, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки і психології дошкільної освіти Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова

Шелепко Галина Володимирівна, асистент кафедри педагогіки і психології дошкільної освіти Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова

Адреса редакційної колегії:

01601, м. Київ, вул. Тургенєвська, 8/14

Телефон : (044) 484-63-94

Кафедра педагогіки і психології дошкільної освіти

E-mail: 2016_9379992@ukr.net

Відповідальний за випуск:

Шулигіна Р.А., кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки і психології дошкільної освіти Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова

Усі матеріали друкуються мовою оригіналу в авторській редакції.
Автори несуть відповідальність за фактичний (добросесний і коректний) виклад поданих у тезах даних

УДК 373.2:7.038.6]:001.895(4)

культури, навички практичного життя, самостійності будуть висвітлені як першочергові.

Список використаних джерел:

1. Турунен Т. А., Маата К. Из чего состоят программы дошкольного образования? // Мировой опыт. 2014. С.70-78.
2. Ng. J. Preschool Curriculum and Policy Changes in Singapore. Asia-Pasific Journal of Research in Early Childhood Education, 2011. P. 91-119 Vol. Available from https://www.researchgate.net/publication/228631880_Preschool_Curriculum_and_Policy_Changes_in_Singapore (дата звернення: 18.09.2022).

Ходунова В. Л.

кандидат педагогічних наук, доцент

кафедри педагогіки і психології дошкільної освіти

Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова,

м. Київ, Україна

ПРОБЛЕМА КУЛЬТУРИ В СУЧАСНОМУ НАУКОВОМУ ПРОСТОРИ

Постановка проблеми. Сьогодні культура, пронизуючи всі аспекти життєдіяльності, від розуміння та творчого використання матеріальних і духовних основ та форм культурного самовираження, виступає потужним чинником соціального розвитку. Відповідно до актуальних суспільних запитів, проблема сучасної культури стає предметом осмислення багатьох науковців.

Аналіз досліджень і публікацій доводить, що поняття «культура» дотепер не має однозначного визначення й по-різному трактується в науковій літературі: філософська категорія (В. Андрущенко, І. Бичко, М. Попович, О. Семашко, М. Михальченко та ін.); сукупність матеріальних і духовних надбань (С. Гончаренко, О. Соля, М. Ковтонюк та ін.); творча діяльність людей (Е. Маркарян, М. Тарасенко та ін.); цінності культури і мистецтва (Г. Ващенко, Г. Костюшко, Ю. Руденко, М. Стельмахович та ін.); естетичне виховання в процесі становлення особистості (І. Бех); джерело і продукт поведінки людини (І. Зязюн, Р. Корсіні, А. Ауербах).

Метою дослідження є теоретичний аналіз основних наукових підходів до визначення поняття «культура».

Виклад основного матеріалу. Культура як соціальний феномен приваблює все більшу кількість дослідників різних галузей науки (філософії, естетики, соціології, психології, педагогіки, історії та ін.). Але із зазначених напрямків у розкритті феномена культури, вихідним є питання про змістовне уявлення поняття «культура», що дотепер не має однозначного визначення й по-різному трактується в науковій літературі, залежно від пропонованих підходів щодо широти охоплених ним явищ.

О. Sullivan, J. Hartley, D. Saunders, J. Fiske зазначають, що термін «культура» є мультидискурсивним. «Якщо ви плануєте використовувати термін культура як аналітичне поняття, або якщо ви стикаєтеся з його використанням, то це навряд чи ви коли-небудь зможете виправитися лише на одному визначенні, яке підійде для всіх подібних випадків. Концепція культури знаходиться за межами дискурсу і не може бути «перевірена», віднесена до відповідних явищ, дій чи предметів» [1].

У результаті різноспрямованих наукових розвідок автори збагатили поняття «культура» такими характеристиками, як: сукупність матеріальних і духовних надбань, що відбивають історично досягнутий рівень розвитку суспільства й людини і втілюються у результатах продуктивної діяльності (С. Гончаренко, О. Соя, М. Ковтонюк); культура є показником стану морального здоров'я суспільства, рівня економічних і політичних свобод, його духовного потенціалу (В. Гузь); способи та технологія людської діяльності в усіх сферах; галузь духовного життя людей (А. Могильний); національна свідомість, духовна єдність поколінь (В. Верховинець, П. Павлюк), інтегрована якість особистості, що є основою її здатності до сприймання, оцінювання прекрасного і потворного, високого і низького, трагічного і комічного, а також створення естетичних цінностей у житті й мистецтві (Л. Побережна); формування умінь по знаходженню оптимальної форми перетворення дійсності (Г. Беленька); уявлення про культуру як середовище, в якому зростає особистість (П. Брук); «компетентність», «грамотність», «освіченість», «вихованість» (В. Зинченко); загальна культура індивідуального мовлення носіїв конкретної мови (І. Гамрецький); домінуюча рушійна сила, що лежить в основі

самоідентифікації нації та через яку визначається її менталітет (Д. Арнольд); естетична цілісність особистості (Г. Рід); мова, вірування, естетичні смаки, знання, професійна майстерність і всякого роду звичаї (А. Радклифф-Браун); комплекс значущих систем розвитку особистості (Д. Лотон); творчий потенціал особистості, як транслятор накопичених історією духовних цінностей, формування людини в історичному процесі її розвитку як суб'єкта духовної діяльності (Чжу Цзюньцяо).

Отже, як зазначає К. Прокоф'єва, культура – це неоднозначне, полісемантичне, багатозмістове поняття, яке стосується людини та її діяльності, що має характер відтворювання та визначає людське у людині, ступінь, міру її формування, розвитку, реалізацію соціальних сил у різній діяльності, вона містить природні об'єкти, предмети, створені людиною і духовні явища [2].

Висновки та перспективи подальших пошуків. На основі результатів теоретичного аналізу можемо констатувати, що «культура» – це явище неоднозначне та багатоаспектне, тому до типології та структурування поняття «культура» існує чимало підходів. Намагання зробити короткий огляд наукової літератури дала нам змогу деталізувати зміст складового поняття «культура».

Список використаних джерел:

1. Fiske, J., Hartley, J., Montgomery, M., O'Sullivan, T. and Saunders, D. Key (1994) *Concepts in Communication and Cultural Studies*. 2nd Edition, Routledge, London.
2. Прокоф'єва К. А. Поняття культури: методологія вивчення. *Альманах Національного гірничого університету*. 2005. С.131-145.